

ИЗВЕШТАЈ О РЕАЛИЗОВАНОЈ ДВОДНЕВНОЈ ЕКСКУРЗИЈИ ЗА ВИШЕ РАЗРЕДЕ У ТЕРМИНУ ОД 25.05. ДО 26.05. 2013. ГОД.

Освануо је леп и сунчан дан који је обећавао и указивао да ће путовање бити пријатно, а унапред планирани обиласци реализовани. Кренули смо у раним јутарњим часовима аутобусом Еуро лајн, Пекез према Међавнику и стигли у Дрвенград у послеподневним часовима.

Дрвенград је смештен на размеђи Златибора и Таре.

Основано је и изграђено на брду Међавник по замисли филмског редитеља Емира Кустурице за потребе снимања филма „Живот је чудо“. Међавник надвисује село Мокра Гора и висински је на истом нивоу са железничком станицом Јатаре кроз коју пролази пруга уског колосека „Шарганска осмица“.

Дрвенград је етно-село у градском обличју и структури. У облику је правоугаоника чија дужа (главна) оса на једном крају има улазну капију, одакле полази главна улица и простире се до другог где се налази мала дрвена православна црква са дрвеним звоником. Црква је грађена по угледу на руске цркве брвнаре (видети слику у галерији) и посвећена је Светом Сави. У централном делу села је трг поплочан дрвеном коцком и сеченим дрвеним праговима и опкољен брвнарама. Брвнаре су аутентичне и пренете, неке из тих крајева, а неке из Републике Српске, у виду скелета и постављене на камене темеље. У свакој од њих налазе се садржаји карактеристични за град.

После пројекције краткометражног филма, у ком смо сви уживали, деца су добила слободно време за обилзак овог аутентичног града.

Потом, отишли смо на вожњу чувеним Ћиром, возом Носталгија који саобраћа од Мокре Горе до станице Витаси.

Такозвана **Шарганска осмица** је део пруге узаног колосека између Ужица и Вишеграда, односно Мокре Горе и Кремана, преко брда Шаргана. Ова пруга има велики број мостова и 20 тунела (22 до границе са Босном и Херцеговином) од којих је најдужи Шаргански: 1660,80 m. По броју мостова и тунела, и успону од 18 промила, Шарганска осмица је јединствена у Европи. Шарганска осмица је једна од највећих туристичких атракција овог краја

Пруга је направљена са стандардом пруге уског колосека са размаком од 760 mm.

После незаборавног путовања, жамора и препознатљивог дима парне локомотиве кренули смо ка Митровцу на Тари. **Митровац на Тари**, део је прелепе планинске лепотице и налази се на 28- ом километру пута Бајина Башта – Заовине и на 1080 метара надморске висине, са прилично великим бројем сунчаних дана у години и одличним условима за боравак свих генерација. Стигли смо до компелкса павиљона који су изграђени 1979. год. У типично планинском стилу, а који припадају Центру дечјих одмаралишта, чије је седиште у Београду, а само одмаралиште послује у саставу Центра. Компелкс се састоји од седам павиљона од

којих је један централни, где су смештени рецепција, ресторан, кантина, телевизијска сала, дискотека...

Љубазно особље срдечно нас је дочекало и одмах је уследио смештај по собама. Потом вечера, а затим слободно време за различите активности (сала са видео и друштвеним играма), а посебну драж нудила је дискотека где су ученици могла да бирају музику и играју на великом подијуму предвиђеном за плес и игру.

И наредно јутро обећавало је да ће бити сунчан дан, а свеж планински ваздух мамио нас је све да што пре устанемо из кревета и уживамо у чарима ове планинске лепотице. После организованог доручка кренули смо са локалним водичем до природног резервата Црвени поток који се налази у средишњем делу Националног парка Тара. Назив је добио по томе што кроз њега протиче поток који се у свом горњем току разлива преко земљишта састављеног од црвене иловаче тако да у време јачих падавина добија црвену боју. Резерват је обрастао мешовитом шумом смрче, јеле, јове и Панчићеве оморике. Ова шума је прашумског типа. Локалитет **Тепих ливада** је део шумо тресаве и није у потпуности обрастао тресавском шумом те због мекоће подлоге услед угибања тресетних слојева имате утисак да сте на великом меком тепиху који се угиба под ногама. Тресетиште у природном резервату Црвени Поток настало је задржавањем површинске воде црвеног потока услед непропусне геолошке подлоге. Недостатак кисеоника, вишак воде, кисела средина и ниске температуре онемогућиле су распадање и довеле до таложења нераспаднутих биљних остатака. У условима хладне и влажне климе на овом станишту успевају претежно биљне заједнице беле маховине која одумирањем формира наслаге белог тресета. Животињске врсте врло су разнолике и можемо да сретнемо медведа, дивљу свињу, срндаћа...

После незаборавних призора и шареноликих пејзажа, вратисмо се у хотел где је било предвиђено време за ручак. После ручка и кратког предаха кренули смо пут Ваљево. Спуштајући се са Таре према Бајиној Башти могли смо да видимо језеро Перућац и хидро електрану на Дрини, а љубазни водич, успут, објашњавао је деци и понудио корисне информације о овом највећем објекту саграђеном на реци Дрини.

У насељу Перућац, на 13 километара од Бајине Баште, тече једна, од вероватно најкраћих река на свету, река Врело. Река Врело настаје од вода јаког крашког врела Перућац, на надморској висини од 243м у подножју планине Таре. Вода Врела потиче од дренираних падавина са пространог платоа Таре. Река Врело је бистра, провидна речица која се предивним водопадом висине 10м улива у Дрину и при том се подиже прави облак од ситних капи, па је на овом месту, чак и у врелим летњим данима изузетно свеже и пријатно.

Уз дечје песме и раздраганост у аутобусу убрзо смо стигли до следећег одређишта-Ваљево, град у западној Србији, у Колубарском округу. Кренули смо према Тешњару, старом делу града који је један од његових најупечатљивијих симбола где си и налази **Народни музеј**.

Стална изложба ваљевског музеја представља несвакидашњи времеплов настао комбинацијом класичних начина музејске презентације и модерних метода амбијенталне и догађајне реконструкције, обогаћених употребом савремене сценографске мултимедијалне технологије. То је прва српска стална поставка за 21. век: **«Трећа димензија прошлости – поглед из будућности».**

Пролазећи кроз својеврсне временске капије, амбијент првих људских станишта посетиоци могу да доживе у пећини, а могу да виде и тродимензионалну представу неолитске грнчарске радионице, да прођу калдрмом старе чаршије послушајући њену вреву, звуке занатске радионице у којој тиња ковачка ватра, али и виолину првог градског апотекара. Идући даље, музејска публика се сусреће са оригиналном представом воскарске радионице, али и са упарађеним грађанима који дочекују први воз. Посетиоци могу и да уђу под шатор попут оног са чувене слике Надежде Петровић: Ваљевска болница, да виде ратни кабинет војводе Живојина Мишића са Солунског фронта и да предахну поред салона који је ваљевска трговачка породица својевремено откупила од бечког конзула, а у коме су седели краљ Петар, регант Александар, војвода Путник...

После овакве, незаборавне времепловске шетње, настављамо наше путовање према Бранковини, пролазећи поред Куле Ненадовића и осврћући се на њу, из аутобуса. Кулу је подигао војвода Јаков Ненадовић помоћу свога сина Јеврема. Јаков је сматрао да кулу треба подићи за смештај муниције, олова и барута, за потребе устаника.

Изграђена је на ивици брда Кличевац, на само пола километра од садашњег центра града. Зидана је каменом, који је пренет са већ давно порушене Витковића куле, која је некада постојала на ушћу реке Градац у Колубару. Кула није дуго служила српским устанцима.

Крајем 1813. године устаници су морали да напусте и Ваљево и Србију, па је тако и Кула пала у турске руке. Турци су је, као добро грађену и сигурну грађевину, претворили у тамницу, где су затварали српско робље. Ваљево је поново ослобођено од Турака 1815. године, када су је устаници нашли пуну измучених Срба. Револтиран тим поступком Турака, војвода Сима Ненадовић је наредио да се кула запали. Књаз Милош Обреновић је кулу обновио 1836. године.

Кула Ненадовића је данас, након вишегодишње обнове и конзервације, културно-историјски споменик под заштитом државе, и један од симбола града Ваљева.

Убрзо потом стижемо и до Бранковине. У оквиру места Бранковина постоје две културно - историјске целине. Црква Светих Арханђела, која је завршена 1830. године, задужбина је Проте Матеје Ненадовића. Добро је очувана, а при цркви се чува драгоцен црквена ризница у виду својеврсне музејске збирке. Њу чине црквене предмети, богослужбене књиге и историјски документи из 18. и 19. века.

У непосредној близини цркве је група надгробних споменика из 19. века, њих око двадесетак. Овде су сахрањени бројни чланови породице Ненадовић, али и виђеније личности неких других породица из Бранковине.

Ретки примерци народног градитељства, собрашице, којих има 5 сачувани су такође у порти цркве. Потичу из 19. века, грађене су у близини цркава или манастира. Служиле су за окупљање народа у време светковина, сабора, црквених празника. Једноставног су облика, правоугаоне основе, са ниским, каменом озиданим темељом и четвороводним кровом. Некада су биле покривене шиндром, а данас бибер црепом.

У школском дворишту, другом делу културно - историјског комплекса, које раздваја Школски поток, налази се још један споменик народног неимарства, вајат Ненадовића. У њему је 1826. године рођен књижевник Љуба Ненадовић. Прва државна школа сазидана је 1836. године у Бранковини. То је масивна приземна грађевина правоугаоне основе. У складу са народном градитељском традицијом и изгледа као нешто већа сеоска кућа. Њен унутрашњи распоред је прилагођен школској намени. Ова стара школа се назива „Протина“. Данас је у овој згради постављена музејска изложба посвећена развоју школства и просвете у то време. Посебно је занимљив реконструисани ентеријер једне учионице с краја 19. века. Нова школска зграда је подигнута 1894. године. У њој је учила песникиња Десанка Максимовић, а њен отац је био учитељ у тој школи. „Десанкина школа“ је обновљена 1985. године.

У новоуређеном простору налази се стална изложбена поставка о животном и књижевном путу песникиње, сала за програме и библиотека. Иза ове школе налази се помоћна зграда, вероватно подигнута средином 19. века, текође вредан примерак народног неимарства. Служила је као школска писарница.

У Бранковини је позната песникиња Десанка Максимовић провела детињство, а у црквеној порти, нешто даље од саме цркве налази се и њен гроб.

Преплављени утисцима кренули смо ка Крушчићу, а у аутобусу, још једном, направили осврт на све посећене локалитете присећајући се детаља, утисака и незаборавних пејзажа које смо током овог путовања доживели.